

ADVIES

SAMENWERKINGSAKKOORD CENTRAAL
FIETSREGISTRATIESYSTEEM

Advies van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

www.mobiliteitsraad.be - T +32 2 209 01 11 - E info@mobiliteitsraad.be

Adviesvraag	Ontwerp van decreet over de instemming met het samenwerkingsakkoord van xx/xx/xxxx tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waals Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot oprichting van een centraal fietsregister	
Adviesvrager	Lydia Peeters - Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken	
Ontvangst adviesvraag	1 februari 2023	
Goedkeuring raad	17 februari 2023	
Contactpersoon	Koen De Meyer	kdmeyer@serv.be

Mevrouw Lydia PEETERS
Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II laan 20
B-1000 Brussel

Samenwerkingsakkoord centraal fietsregistratiesysteem

Mevrouw de minister

De MORA is tevreden dat de Vlaamse Regering, in navolging van de Brusselse en Waalse Regering, haar principiële goedkeuring hechtte aan de oprichting van een landelijk uniform centraal fietsregister.

De introductie van een centraal fietsregister is een goede zaak, omdat het, beter dan de graveringen van rijksregisternummers, aanleunt bij de realiteit dat fietsen niet permanent in eigendom van dezelfde gebruiker blijven. Het maakt overdracht van fietsen eenvoudiger, vergroot de kans om weesfietsen terug bij de meest recente gebruiker te krijgen en kan zo ontradend werken voor fietsdiefstal.

Dit dossier geldt als een succesvolle samenwerking tussen het federale beleidsniveau en de drie gewesten. De raad hoopt dat het als voorbeeld kan dienen om ook andere dossiers – zoals de regelgeving van goederenvervoer met brede fietsaanhangwagens, de ticketintegratie tussen de verschillende openbaarvervoeroperatoren enz. – in een stroomversnelling te brengen.

In dit advies formuleert de raad enkele concrete suggesties voor de snelle ontwikkeling en uitrol van een gebruiksvriendelijk fietsregistratiesysteem. Zo moet

- het MyBike registratiesysteem evolueren naar een open systeem via samenwerking met bestaande private systemen, met eigenaars van fietsstallingen en afhandelcentrales, met politiezones en met Velopark.be,
- een gebruiksvriendelijke front-end ontwikkeld worden, en
- voldoende aandacht gaan naar sensibilisering en communicatie naar gebruikers en lokale besturen, preventiediensten en politiezones.

De MORA vraagt om het systeem snel te operationaliseren.

Hoogachtend

Tim Buyse
algemeen secretaris

Daan Schalck
voorzitter

Inhoud

Advies	5
Stimuleer samenwerking om een open systeem te creëren	5
Met bestaande operationele private systemen	6
Met eigenaars van fietsenstallingen en afhandelcentrales	6
Met politiezones	7
Met Velopark.be	7
Ontwikkel een gebruiksvriendelijke front-end	7
Zet in op communicatie en sensibilisering	8
Naar de gebruiker	8
Naar lokale besturen, preventiediensten en politiezones	9

Advies

De MORA is tevreden dat de Vlaamse Regering, in navolging van de Brusselse en Waalse Regering, haar principiële goedkeuring hechtte aan de oprichting van een landelijk uniform centraal fietsregister.

De introductie van een centraal fietsregister is een goede zaak, omdat het, beter dan de graveringen van rijksregisternummers, aanleunt bij de realiteit dat fietsen niet permanent in eigendom van dezelfde gebruiker blijven. Het maakt overdracht van fietsen eenvoudiger, vergroot de kans om weesfietsen terug bij de meest recente gebruiker te krijgen en kan zo ontradend werken voor fietsdiefstal.

Dit dossier geldt als een succesvolle samenwerking tussen het federale beleidsniveau en de drie gewesten. De raad hoopt dat het als voorbeeld kan dienen om ook andere dossiers – zoals de regelgeving van goederenvervoer met brede fietsaanhangwagens, de ticketintegratie tussen de verschillende openbaarvervoeroperatoren enz. – in een stroomversnelling te brengen.

In dit advies formuleert de raad enkele concrete suggesties voor de snelle ontwikkeling en uitrol van een gebruiksvriendelijk fietsregistratiesysteem. De raad vraagt concreet om

- het MyBike registratiesysteem te laten evolueren tot een open systeem via samenwerking met bestaande private systemen, met eigenaars van fietsenstallingen en afhandelcentrales, met politiezones en met Velopark.be,
- een gebruiksvriendelijke front-end te ontwikkelen, en
- in te zetten op sensibilisering en een duidelijke communicatie naar gebruikers en lokale besturen, preventiediensten en politiezones.

Tot slot vraagt de MORA om het systeem snel operationeel te maken.

Stimuleer samenwerking om een open systeem te creëren

De nota aan de Vlaamse Regering duidt dat het MyBike-registratiesysteem een open systeem moet worden (met respect voor de bescherming van de persoonsgegevens) waarbij met andere commerciële en constructieve projecten rond fietsen kan samengewerkt worden om bijkomende toepassingen te ontwikkelen.

De MORA schaart zich achter deze doelstelling en adviseert om snel concrete samenwerkingen aan te gaan met bestaande operationele private spelers, eigenaars van fietsenstallingen,

politiezones, velopark.be enz. Voor de Raad is het belangrijk dat in het huishoudelijk reglement van het coördinatiecomité een aantal minimumvoorwaarden en afspraken worden vastgelegd waaraan alle partijen zich moeten houden. Het gaat dan over afspraken m.b.t. de interoperabiliteit en wederkerigheid van data, het respecteren van regels rond privacy in lijn met EU regelgeving, de garantie dat data bruikbaar zijn om gratis te communiceren met de fietseigenaar en dat het systeem niet mag gebruikt worden om fietseigenaars commerciële boodschappen toe te sturen.

Met bestaande operationele private systemen

De MORA vindt het een goede zaak dat MyBike zal beheerd worden door de federale overheid. Het register zal immers veel (gevoelige) gegevens van fietsers en fietsen bevatten. Het is de taak van de overheid om gegevens van burgers te beschermen, een 'level playing field' te creëren en een beveiligde en vertrouwde samenwerking op te stellen met de ordediensten en justitie.

Vandaag zijn er echter ook al private QR-systemen op de markt, zoals BikeBank en VeloPass van TRAXIO. Die systemen hebben al een uitgebreide gebruikersbasis binnen de sector van fietsproducenten, leasebedrijven en handelaars. Samenwerking en integratie is noodzakelijk om één gebruiksvriendelijk portaal voor de fietser te creëren.

Met eigenaars van fietsenstallingen en afhandelcentrales

Eigenaars van fietsparkeervoorzieningen – zoals lokale besturen, de NMBS ... – moeten toegang krijgen tot MyBike en de mogelijkheid hebben om de eigenaar van een geregistreerde fiets (anoniem) rechtstreeks een bericht te sturen. Stallingeigenaars moeten niet alle info van de QR-code kunnen uitlezen, maar wel via de QR-code de eigenaar (anoniem) kunnen berichten. Zo kan handhavingspersoneel (bv. gemeenschapswachten) via een aan MyBike gekoppelde eigen applicatie boodschappen sturen naar een eigenaar met de vraag om een foutief geparkeerde of achtergelaten fiets weg te halen alvorens hem onmiddellijk te verwijderen. Als de stickers met MyBike QR-codes breed zijn uitgerold, kan het stallingeigenaars ook de mogelijkheid bieden om enkel geregistreerde fietsen toegang te verschaffen tot hun (beveiligde) fietsparkeervoorzieningen.

MyBike dient ook gekoppeld te worden aan de systemen van afhandelcentrales, waar verloren en teruggevonden fietsen opnieuw opgehaald kunnen worden. Deze centrales moeten een gebiedsdekkende werking krijgen. Daarom is het noodzakelijk dat MyBike naast de categorieën 'niet gestolen', 'gestolen geacht' en 'gestolen' ook duidelijk aangeeft dat een fiets werd verwijderd door een stads- of gemeentedienst en waar een eigenaar zijn verloren/gestolen/achtergelaten fiets weer kan ophalen. Op die manier is het voor de gebruiker een complete tool en vergroot het de gebruiksvriendelijkheid sterk.

Ook de provinciale werkingen rond gevondenfietsen.be dienen gekoppeld te worden aan MyBike. Via deze website wordt vandaag getracht ook niet geregistreerde fietsen terug bij de rechtmatige eigenaar te krijgen.

Met politiezones

Verscheidene politiezones gebruiken vandaag verschillende systemen voor diefstalaangifte, voor het beheer en voor de afhandeling (inclusief online publicatie) van opgehaalde fietsen. Om de werk- en administratielast van fietsafhandelcentrales te beperken is een integratie van hun systemen binnen MyBike noodzakelijk. Integratie met police-on-web is vereist om PV-nummers aan te maken.

Om naar meer uniformiteit te gaan in afhandelbeheer zijn aanbestedingen of een samenaankoop van die systemen van diefstalaangifte over politiezones ook aan te raden. Dit komt zowel de beheerders ten goede, als de eigenaars van gestolen fietsen.

Met Velopark.be

Fietsregistratie enerzijds en het diefstalveilig achterlaten van een fiets in een fietsparkvoorziening anderzijds, zijn nauw met elkaar verbonden. De federale overheid en het Vlaamse Gewest steunden de opmaak van www.velopark.be, waarop opendata over fietsparkeervoorzieningen beschikbaar én raadpleegbaar zijn. Een koppeling met velopark.be moet in de verdere uitwerking van MyBike aandacht krijgen.

Ontwikkel een gebruiksvriendelijke front-end

Als gevolg van de bevoegdheidsverdelende regels uit het samenwerkingsakkoord, is de Vlaamse overheid verantwoordelijk voor de interface voor de burger m.b.t. de registratie van fietsen evenals de helpdesk en de verdeling van de stickers (front-end).

Een gebruiksvriendelijke en functionele front-end is cruciaal om eigenaars te stimuleren hun fiets te registreren op MyBike. Het kan ook de bereidheid vergroten om aangifte te doen van een gestolen fiets en kan bijdragen aan het opsporen van als gestolen opgegeven fietsen, nog voor deze als weesfiets of fietswrak opgehaald worden.

De raad vraagt om bij de vormgeving van de front-end de gebruiker maximaal te betrekken. Dit kan door in co-creatie o.a. nauw samen te werken met de Fietsersbond en Fietsberaad.

De MORA formuleert in dat kader volgende suggesties:

- Het moet voor fietseigenaars duidelijk zijn wat ze mogen verwachten van het fietsregistratiesysteem en wat de meerwaarde is om een fiets te registreren.
- De registratie van fietsen en het gebruik van MyBike moet voor de gebruiker altijd gratis zijn zodat er geen nieuwe drempels worden ingebouwd .

- Eigenaars van fietsen moeten via de gebruikersinterface niet alleen aangifte kunnen doen van diefstal, maar ook de mogelijkheid hebben om een als gestolen opgegeven fiets te ontseinen.
- Mybike.Brussels en VeloPass van TRAXIO zijn goed werkende systemen die al enkele jaren operationeel zijn. Bij de ontwikkeling van een Vlaamse front-end kunnen de lessons learned van deze systemen informatief zijn.
- De Vlaamse infolijn '1700' is het gratis informatienummer dat vandaag geldt als het eerste aanspreekpunt voor burgers, bedrijven en organisaties voor vragen aan de Vlaamse overheid. '1700' is reeds een gekend portaal en moet volgens de MORA idealiter ook fungeren als helpdesk bij vragen m.b.t. de registratie van fietsen.
- De Vlaamse overheid wordt ook verantwoordelijk voor het printen en verdelen van de codes/stickers. Het kan een grote meerwaarde betekenen om van bij de conceptie de integratie van fietscontroles in fietsstallingsbeheer mee in het achterhoofd te nemen. Dit vereist een uniforme locatie van de sticker die bereikbaar is voor een gsm/handscanner bij een gestalde fiets. Vanuit diezelfde insteek is een snelle methode om uit te lezen een noodzaak bij implementatie, evenals de integratie van niet-visuele identificatie via bv. NFC (Near Field Communication) bij beschadiging. Idealiter is bij de initiële controle (werd een fiets als gestolen opgegeven?) geen internetverbinding nodig, wat handig is in het geval van ondergrondse fietsstallingen.

Zet in op communicatie en sensibilisering

Vandaag zijn eigenaars van fietsen, lokale besturen en politiezones vertrouwd met het systeem om, via een sticker of gravering, een rijksregister aan te brengen op een fiets. Het nieuwe fietsregistratiesysteem via stickers met QR-codes vraagt dan ook de nodige communicatie en sensibilisering.

Naar de gebruiker

Een grootschalige communicatiecampagne zal nodig zijn om de fietser bekend te maken met het nieuwe fietsregistratiesysteem.

Daarnaast is ook een vlotte communicatie van MyBike met de eigenaars van fietsen cruciaal om het systeem succesvol te maken. De raad vraagt om:

- eigenaars van fietsen niet enkel schriftelijk, maar ook digitaal (via melding of mail) op de hoogte te brengen van nieuws. Dat vraagt een aanpassing van artikels 24 en 26 van het samenwerkingsakkoord.
- de voorziene termijn van 8 werkdagen om te reageren op de schrapping van een gebruiker uit het fietsregister te verlengen tot 30 werkdagen. Dat is conform met de reactietijd die een gebruiker heeft als hij één jaar inactief is. Dit vraagt een aanpassing van artikel 24 §2 van het samenwerkingsakkoord.

Naar lokale besturen, preventiediensten en politiezones

Het nieuwe fietsregistratiesysteem zorgt ervoor dat de dienstverlening door lokale besturen, preventiediensten en politiezones anders zal verlopen. De registratie zal wellicht meer centraal worden uitgebouwd, waardoor lokale taken mogelijk wegvallen. Daar kan bij de lokale actoren ongerustheid creëren.

De MORA is er echter van overtuigd dat, op voorwaarde dat deze diensten de mogelijkheid hebben om de QR-code universeel uit te lezen (met beperking van toegang tot gegevens), het systeem ook qua inzet van personeel mogelijkheden biedt. Het ingezette personeel kan dan andere taken krijgen die ook gerelateerd zijn aan de fiets: handhaven van weesfietsen, bewaken van (tijdelijke) fietsparkeervoorzieningen (bij evenementen), ondersteunen van fietsregistratie bij fietsparkeervoorzieningen enz.

De MORA vraagt om lokale besturen, preventiediensten en politiezones tijdig te informeren over het nieuwe fietsregistratiesysteem en daaraan gekoppelde potentiële wijziging in taken. Dat kan o.a. via de Mobiliteitsbrief en via de communicatiekanalen van VSG, VVP en Fietsberaad.